

Diak

Heini Knuutti
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyön ohjaaja
Opinnäytetyö, 2019

YHDESSÄ ELÄMISEN TAITOA ETSIMÄSSÄ

Kirkon erityisnuorisotyön järjestämä Colourful Espoon nuorten leiri

---

TIIVISTELMÄ

Heini Knuutti

Yhdessä elämisen taitoa etsimässä – Kirkon erityisnuorisotyön järjestämä Colourful Espoon nuorten leiri

50 s., 3 liitettä

Kevät 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyön ohjaaja

Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Colourful Espoon nuorten leirin työntekijöiden kanssa. Colourful Espoo on monikulttuurisen ja kansainvälisen työn tuotemerkki, jota käyttävät Espoon kuusi seurakuntaa. Colourful Espoon nuorten leiri on maahanmuuttajanuorille ja suomalaisille nuorille tarkoitettu viikonloppuleiri, jonka tavoitteena on radikalisoitumisen ja ennakkoluulojen ehkäiseminen. Leiriä järjestävät yhteistyössä Espoon seurakuntien erityisnuorisotyön työntekijät. Leirillä toimii myös vapaaehtoisia seurakunnista ja Diakonia-ammattikorkeakoulusta.

Opinnäytetyön koostuu kahdesta osasta: raportista ja perehdyttämiskansiosta vapaaehtoisille. Opinnäytetyön tavoitteena on jäsentää Colourful Espoon nuorten leirin toimintamalleja ja tehdä perehdyttämiskansio. Perehdyttämiskansio on tarkoitettu Colourful Espoon nuorten leirin vapaaehtoisille. Leirin vapaaehtoiset vaihtuvat melkein joka leiri, mutta heille ei ole ollut perehdyttämiskansiota, joka sisältäisi Colourful Espoon nuorten leirin toimintaperiaatteet, käytännöt ja vapaaehtoisten tehtävät. Kansio on tehty uusien vapaaehtoisten avuksi sekä antamaan heille tietoa leiristä. Perehdyttämiskansion tekemisessä hyödynnettiin haastatteluja, havainnointia sekä edellisten leirien ohjelmia. Opinnäytetyössä käydään läpi myös yhdessä elämisen taitoa, mihin liittyvät muun muassa maahanmuuttajien kohtaaminen ja kotouttaminen, vapaaehtoistoimintaa, kirkon erityisnuorisotyötä sekä leiritoimintaa.

Colourful Espoon nuorten leiri pidettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2016. Leirejä on kaksi kertaa vuodessa. Leiri on hyvin suosittu ja leirille tulijoita olisi enemmän kuin resurssit mahdollistavat. Tulevaisuudessa kyseistä toimintaa toivotaan laajennettavan ja mahdollisesti siirrettävän kirkon nuorisotyön järjestettäväksi.

Asiasanat: yhdessä elämisen taito, erityisnuorisotyö, vapaaehtoistoiminta ja leiritoiminta

ABSTRACT

Heini Knuutti

Seeking conviviality – Colourful Espoo`s camp for youth organised by Parish specialised youth work

50 p., 3 appendices

Spring, 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor`s degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services, church youth work leader

The thesis was made in cooperation with the Parishes specialised youth workers from Colourful Espoo`s camp for youth. Colourful Espoo is a brand for multicultural and international work which is carried out by the six Evangelical Lutheran Parishes of Espoo. Colourful Espoo`s youth camp is a one-weekend camp meant for young immigrants and young Finnish people which aims at preventing prejudices and radicalisation. The camp is organised in cooperation with Espoo`s Parishes specialised youth work workers. There are also volunteers from Parishes and Diaconia University of Applied Sciences in camp.

The thesis consists of two parts: report and introduction folder. The report`s aim is to parse operating models of Colourful Espoo`s youth camp and make an introduction folder. Introduction folder is made for the camp`s volunteers who can change almost every single camp. They do not have an introduction folder which includes principles, customs and tasks for volunteers in the camp. The folder was made to help the new volunteers and provide information about the camp. In the making of the introduction folder interviews, observations and former camp programmes were used. The thesis also includes conviviality, church`s volunteer work, specialised youth work and camp work.

Colourful Espoo`s youth camp was organised for the first time in the fall of 2016. The camp is held twice a year. The camp is very popular and there are a lot of people who like to attend the camp but it is not possible because of the small resources. In the future there is hope that this kind of activity would be extended and possibly be organised by Parishes youth work.

Keywords: conviviality, specialised youth work, volunteer work and camp activity

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	5
2 COLOURFUL ESPOO	6
3 YHDESSÄ ELÄMISEN TAITO	8
4 KIRKON ERITYISNUORISOTYÖ	12
5 KIRKON LEIRITOIMINTA	13
6 VAPAAEHTOISTOIMINTA.....	16
7 PROSESSIN KUVAUS	19
7.1 Opinnäytetyön prosessi	19
7.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja menetelmät	21
7.3 Perehdyttämiskansion arviointi	22
8 POHDINTA	25
8.1 Colourful Espoon leirin tulevaisuus.....	25
8.2 Eettisyys	27
8.3 Ammatillinen kasvu.....	28
LÄHTEET	30
LIITE 1 Haastattelukysymykset	33
LIITE 2 Kysymyksiä vapaaehtoisten kansiosta	34
LIITE 3. Vapaaehtoisten perehdyttämiskansio	34

1 JOHDANTO

Colourful Espoon nuorten leirin toiminta alkoi vuoden 2016 syksyllä, kun Espoon seurakuntien erityisnuorisotyöntekijät huomasivat tarpeen kyseiselle toiminnalle. Leirien herättämän suosion perusteella huomattiin, että leirien tarve on suurempi kuin mitä niitä oli mahdollista toteuttaa. Leirejä pystyttiin järjestämään saadulla rahoituksella vain kaksi kertaa vuodessa. Leirin perustavoitteina on alusta asti ollut ennakkoluulojen ja radikalisoitumisen ehkäiseminen, maahanmuuttajanuorien kotouttaminen suomalaiseen yhteiskuntaan sekä heidän osallistamisensa yhteiskunnan ja seurakunnan toimintaan. Colourful Espoon nuorten leiriä vastaavaa toimintaa tulisi toteuttaa myös muualla kuin seurakuntien piirissä.

Tein opinnäytetyöni yhteistyössä Colourful Espoon nuorten leirin työntekijöiden kanssa. Opinnäytetyöni tavoitteena on ollut jäsentää Colourful Espoon nuorten leirin toimintamalleja ja toteuttaa leirin vapaaehtoisille perehdyttämiskansio. Aluksi tapasimme leirin suunnittelupalaverissa ja samalla sovimme, että osallistun seuraavalle leirille vapaaehtoisena. Leirin jälkeen arviointikeskustelussa huomasimme selkeän tarpeen vapaaehtoisen perehdyttämiskansiolle, jota ei aikaisemmin ollut kyseisessä toiminnassa. Samat työntekijät ovat toteuttaneet leiriä alusta alkaen, mutta vapaaehtoiset vaihtuvat melkein joka leirillä. Perehdyttämiskansioon sisällytettiin muun muassa Colourful Espoon nuorten leirin periaatteet, käytännöt ja esimerkkimalli leirin ohjelmasta. Tavoitteena on ollut, että uudet työntekijät voivat saada tietoa siitä, miten leiri on aikaisemmin toteutettu ja minkälaiset asiat työntekijät ja vapaaehtoiset ovat kokeneet hyödyllisiksi ja mitkä eivät. Työntekijöille on tarkoitus tehdä myös kehittämissuunnitelma produktion aikana esiin tulleista leirin kehittämiskohteista.

2 COLOURFUL ESPOO

Colourful Espoo on monikulttuurisen ja kansainvälisen työn tuotemerkki, jota käyttää kuusi Espoon seurakuntaa (Kirkko Espoossa. Osallistu. Colourful Espoo). Espoo on Suomen toiseksi suurin kaupunki. Espoon alueella asui 283 632 ihmistä vuoden 2018 ja 2019 vaiheessa. Suomen - ja saamenkielisiä on 76 prosenttia ja ruotsinkielisiä 7 prosenttia. Vieraskielisiä on noin 17 prosenttia Espoon väkiluvusta. Espoossa vieraskielisten määrä on vähitellen noussut. Espooseen muutti vuonna 2018 4588 ihmistä, joista noin 75 prosenttia oli vieraskielisiä. (Espoon kaupunki. Väestö- ja väestönmuutokset. Väestön rakenne.)

Espoon seurakunnat järjestävät yhteisesti Colourful Espoon nuorten leiriä. Colourful Espoon nimellä järjestetään nuorten leiriä, joka on tarkoitettu sekä maahanmuuttajanuorille että suomalaisille nuorille. Leirille osallistuvat maahanmuuttajanuoret ovat suurimmaksi osaksi turvapaikan hakijoita tai kielteisen päätöksen saaneita. Leirille osallistuvien maahanmuuttajanuorten taustat eroavat toisistaan, vaikka he olisivat kotoisin samasta maasta. Joinakin vuosina osallistujia on ollut jopa kahdeksasta eri maasta. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.) Leirejä on ollut viimeisien vuosien aikana kuusi. Leirejä toteutetaan noin puolen vuoden välein. Leirille osallistuvia on yhteensä ollut 60-80 henkilöä. Leirille osallistuvia nuoria on ollut 40-60, joista maahanmuuttajia on ollut suurin osa. Suomalaisten nuorten määrä on ollut noin 10-15. Nuoret ovat iältään 15-29- vuotiaita. Vuoden 2018 leireillä ikärajaa on kavennettu 16-22- vuotiaisiin. Leireille on myös osallistunut päivän viettäviä kävijöitä, joita on ollut 10-20 per leiri. Työntekijöitä on ollut leirillä 10-20 välillä, joista seurakunnan työntekijöitä noin 10, vapaaehtoisia 4-6 ja Espoon kaupungin työntekijöitä 1-3.

Ensimmäinen leiri järjestettiin vuonna 2016, koska edellisenä vuonna Suomeen oli tullut poikkeuksellisen suuri määrä turvapaikan hakijoita. Espoo oli yksi kolmesta kaupungista, jotka ottivat vastaan yksin maahan tulleita alaikäisiä. Seurakunnan työntekijät olivat työnsä kautta tutustuneet nuoriin vuoden aikana

ja huomanneet, että maahan tulleilla alaikäisillä oli vaikeuksia ystävystyä suomalaisten nuorten kanssa. Ongelmaa ei ollut samasta maasta tulleiden kanssa. Seurakunnan työntekijät ymmärsivät, että oli tärkeää, että maahan tulleet nuoret voivat tutustua suomalaisiin ja että he pääsevät mukaan moneen seurakunnan toimintaan. Maahanmuuttajanuoria oli osallistunut joihinkin seurakunnan toimintoihin, mutta jotta saataisiin ryhmäytymistä aikaan, päätettiin, että siihen tarvittaisiin leiri. Toisena syynä leirin järjestämiselle oli huoli maahanmuuttajanuoriin mahdollisesti kohdistuvasta rasismista sekä maahanmuuttajanuorten radikalisoitumisesta ja sen ehkäisemisestä. Kyseiset teemat olivat sellaisia, joita haluttiin ehkäistä. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.)

Colourful Espoon nuorten leiri toimii matalana kynnyksenä seurakunnan toimintaan. Leirin tavoitteet ovat radikalisoitumisen estäminen, ystävyysuhteiden luominen ja ennakkoluulojen vähentäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja maahanmuuttajanuorten osallisuuden lisääminen sekä kirkossa että yhteiskunnassa. Colourful Espoon nuorten leirit voivat auttaa positiivisten suhteiden muodostamisessa sekä maahanmuuttajille että suomalaisille, ennakkoluulojen ja etniskulttuuristen rajojen karsimisessa sekä maahanmuuttajien sopeutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.) Leirin ongelmina on havaittu muun muassa se, miten saada vaihtelevuutta leirille osallistuvien maahanmuuttajien välillä ja miten lisätä suomalaisten nuorten määrää leirillä. Leiri on ollut suosittu maahan tulleiden nuorten keskuudessa. Maahanmuuttajanuorten määrä on suuri, mutta ongelmana on ollut, että leirillä ovat usein samat ihmiset kuin aikaisemminkin. Suurta vaihtelevuutta ei siis esiinny ja suomalaisia ei ole osallistunut leirille niin paljon kuin olisi toivottu. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.)

Colourful Espoon nuorten leiri on tällä hetkellä Espoon seurakuntien erityisnuorisotyön organisoima. Leirin järjestämisestä ovat vastuussa Espoon seurakuntien erityisnuorisotyötä tekevät työntekijät. Tällä hetkellä Colourful Espoon nuorten leirin vastuutyöntekijöinä toimivat Hanne Malkki, Pia Härkönen ja Sari Vickström-Kivioja. Leirillä toimii myös vapaaehtoisia, jotka ovat Diakonia-

ammattikorkeakoulun opiskelijoita tai seurakuntien omia nuoria. Leiri on seurakuntarajoja ja jopa seurakuntayhtymien rajoja ylittävää toimintaa. Leirillä on ollut työntekijöitä myös Kauniaisten seurakunnasta. Toiminta on myös eri ammattiryhmien välistä rajaa ylittävää. Diakoniatyöntekijöitä on ollut paljon leireillä mukana. Diakoniatyöntekijöiden lisäksi leireillä on ollut myös pappeja, nuorisotyönohjaajia, kanttoreita ja muita musiikkialan ihmisiä sekä kaupungin työntekijöitä. Kaupungin työntekijät antavat omaa työpanostaan ja -aikaansa leirin toimintaan. Leirien toiminnassa on ollut mukana myös muita yhteistyökumppaneita esimerkiksi ohjelman tuottajina. Ohjelman tuottajat tulevat yleisesti muualta kuin kirkon piiristä. Espoossa kaupungin ja Espoon seurakuntien välillä tapahtuva leiriyhteistyö on ainutlaatuista. Diakoniatyössä on aiemmin tehty jonkin verran yhteistyötä Espoon kaupungin maahanmuuttajapalveluiden kanssa, mutta muuten kaupungin ja seurakuntien yhteistyö on ollut harvinaista. Nuorten kohdalla toiminta toimii kansallisuuksien rajojen ylittävänä toimintana. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.)

3 YHDESSÄ ELÄMISEN TAITO

Yhdessä elämisen taito tai englanniksi *conviviality* tarkoittaa yhdessä elämistä monimuotoisuuden keskellä ja ilman, että toisella olisi valta-asemaa toisesta. Yhdessä elämisen taidolla tarkoitetaan myös toisen näkemysten ja mielipiteiden kunnioittamista kulttuurista huolimatta. Yhdessä elämisen taito avulla voidaan auttaa ehkäisemään rasismia ja radikalisoitumista sekä vähitellen muodostaa monimuotoista yhteiskuntaa, johon jokainen voi antaa oman panoksensa. (Tony i.a, 18-19, 30.) Maahanmuuttajien määrä Suomessa on kasvanut 2000-luvun alusta lähtien. Vuonna 2000 Suomen väestöstä 2 prosenttia oli ulkomaalaisia ja vuonna 2016 ulkomaalaisten määrä oli noussut 4,4 prosenttiin. (Väestöliitto. Maahanmuuttajien määrä.) Tästä syystä on tärkeää, että yhteiskunnassa keskusteltaisiin enemmän siitä, miten voisimme elää yhdessä

maahanmuuttajien ilman, että tapahtuisi syrjintää, radikalisoitumista tai väärin tuomitsemista.

Maahanmuuttajilla tarkoitetaan tässä luvussa turvapaikan hakijoita ja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita. Turvapaikanhakijat ovat ihmisiä, jotka ovat anoneet suojelua ja oleskeluoikeutta toisesta maasta, koska he ovat vainon kohteita kotimaassaan (Miettinen 2018. Väestöntutkimuskeskus. Maahanmuuttajat). Suomeen tuli vuonna 2015 paljon alaikäisiä turvapaikanhakijoita (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.). Alaikäisinä turvapaikkaa hakevien lasten turvapaikkaprosessi on pitkä ja monivaiheinen. Alaikäiset turvapaikanhakijat eivät välttämättä tiedä omaa ikäänsä. Heillä ei myöskään ole välttämättä passia tai muuta todistetta, jolla iän voisi todistaa. Iän määrittämisen avulla voidaan varmistaa, että turvapaikanhakija saa oman ikätasonsa mukaista kohtelua. (Parsons 2010, 51.) Iän määrittäminen on myös oleskeluluvan saamiseksi tärkeää, mutta iän määrittämisestä on myös mahdollisuus kieltäytyä (Ulkomaalaislaki 2004/301, 38§; Parsons 2010, 51). Turvapaikanhakijoiden arvioiminen ilman iän määrittämistä voi johtaa hakijan iän väärin toteamiseksi esimerkiksi vanhemmaksi tai nuoremaksi kuin hakija todellisuudessa on (Parsons 2010, 51) Suomi on lupautunut ottamaan huomioon turvapaikkahakijalapsen edun muun muassa varmistamalla tasa-arvoisen kohtelun, oman identiteetin ja lapsen suojelun sekä lapsen kohtelemisen lapsena. (Parsons 2010, 5.) Ulkomaalaislain (2004/301) mukaan alle 18-vuotiaan lapsen etuun, kehittymiseen ja terveyteen liittyviin asioihin tulisi kiinnittää huomiota (Ulkomaalaislaki 2004/301, 6§). Kuitenkin turvapaikkaprosessissa tämä ei toteudu. Lasta kohdellaan turvapaikanhakijana eikä hänen tilannettaan ja etuaan oteta huomioon (Parsons 2010, 5). Turvapaikanhakijalapset ovat siis eriarvoisessa asemassa kuin Suomessa asuvat lapset, mikä ei ulkomaalaislain (2004/301) mukaan pitäisi olla mahdollista (Ulkomaalaislaki 2004/301, 5-6§).

Sosiaalinen media on vaikuttanut käsityksiin ja asenteisiin maahanmuuttajia kohtaan. Sosiaalisessa mediassa on viime vuosina otettu esille esimerkiksi maahanmuuton mahdollisia haittavaikutuksia. Turvapaikanhakijoita kohtaan muodostuneista negatiivisista tai vääristä ennakkoluuloista ja stereotyyppioista

olisi tärkeä päästä eroon. Maahanmuuttajiin tutustuminen ja heidän kohtaamisensa auttavat ennakkoluulojen poistamisessa. Kohtaamista on muun muassa toisen kuunteleminen, silmiin katsominen keskustellessa, hymyileminen sekä vierellä kulkeminen (Mäkelä 2016, 18; Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018).

Kohtaamista on myös maahanmuuttajien kotouttaminen. Laki kotoutumisen edistämisestä (2010/1386) maahanmuuttajalla tarkoitetaan yleisesti Suomeen muuttanutta henkilöä, jonka tarkoituksena on olla maassa pidempään kuin matkan tai lyhytaikaisen oleskeluluvan ajan (L2010/1386, 3§). Maahanmuuttaja voi myös tarkoittaa toisen sukupolven maahanmuuttajaa. Kyseinen ihminen on syntynyt Suomessa, mutta hänen toinen vanhempi tai molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla ja muuttaneet myöhemmin Suomeen. (Miettinen 2018. Väestöntutkimuslaitos. Maahanmuuttajat.) Kotouttamisella tarkoitetaan vuorovaikutteista toimintaa. Tarkoituksena on mahdollistaa maahanmuuttajalle suomalaiseseen yhteiskuntaan sopeutuminen sekä tarvittavien taitojen ja tietojen, kuten työelämään ja arkeen liittyvien asioiden, oppiminen. Kotouttamisella tuetaan myös maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämistä. (L2010/1386, 1§.) Kotoutumispalveluita järjestävät valtion tasolla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja työ- ja elinkeinoministeriö sekä paikallistasolla kunnat. Kotouttamista toteutetaan myös paikallistasolla monialaisena yhteistyönä esimerkiksi poliisin, työ- ja elinkeinotoimiston, järjestöjen sekä yhdistysten kanssa. (L2010/1386, 6§,31§).

Kirkot ja seurakunnat ottavat toiminnassaan myös huomioon maahanmuuttajien kotoutumisen ja heidän tarpeensa. Maahanmuuttajilla tarkoitetaan kirkon ja seurakunnan toiminnassa turvapaikanhakijoita, pakolaisia sekä kiintiöpakolaisia ja paperittomia (Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Turvapaikanhakijoiden tukeminen). Kirkon toteuttama kotouttaminen on arkeen painottuvaa ja vuorovaikutteista. Seurakunnat tarjoavat tukea lapsiperheille, ystävä- ja tukihenkilötoimintaa sekä erilaista tekemistä turvapaikanhakijoille. (Kirkkohallitus. Turvapaikanhakijoiden tukeminen. Käytännön apua arkeen.) Colourful Espoon nuorten leirin toiminnalla edesautetaan myös maahanmuuttajanuorten kotoutumista Suomeen. Maahanmuuttajanuorille

annetaan mahdollisuus tutustua suomalaisiin nuoriin, oppia lisää suomalaisista tavoista ja kulttuurista sekä pitää hauskaa turvallisessa ympäristössä. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.) Maahanmuuttajien kotouttaminen on myös eri kirkon työaloja ylittävää toimintaa, johon osallistuvat varhais-, nuoriso- ja erityisnuorisotyö sekä diakoniatyö (Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Maahanmuuttajaperheet). Suurin osa kirkon maahanmuuttajille järjestämää toimintaa on vertaisryhmiä, tukitoimintaa ja kotouttavaa toimintaa sekä leiritoimintaa, kuten parisuhde- tai perheleirejä (Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Maahanmuuttajaperheet). Seurakunnassa autetaan maahanmuuttajia myös työllistymisessä esimerkiksi työharjoittelujen ja tukityöllistämisen avulla (Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Monikulttuurisuus seurakunnassa).

Maahanmuuttajanuorten oman kulttuurin arvot voivat olla ristiriidassa suomalaisten arvojen kanssa. Colourful Espoon nuorten leirillä käydään leirille osallistuvien nuorten kanssa läpi esimerkiksi kysymyksiä tasa-arvosta ja siitä, mikä on naisen asema Suomessa ja miten naisten asema eroaa naisen asemasta heidän omassa maassaan. Vaikka erilainen kulttuuri otetaan leirillä huomioon, on muistettava myös huomioida, että kulttuurin varjolla ei poljeta tasa-arvoa. Käytäntönä on, että leirille osallistuville nuorille kerrotaan, miten suomalaisessa yhteiskunnassa toimitaan. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.) Yksi Diakonia-ammattikorkeakoulun vapaaehtoisista kuvasi Colourful Espoon nuorten leirin kulttuurieroja sanoen, että väärinkäsityksiä voi tapahtua esimerkiksi siinä, millä tavalla toista ihmistä lähestytään. Suomalaiset nuoret voivat kokea maahanmuuttajanuorten tavan lähestyä heitä ahdistavana, vaikka tarkoituksena olisi vain tutustua toiseen. (Vapaaehtoisten haastattelut. Henkilökohtainen tiedonanto. syksy 2018.)

4 KIRKON ERITYISNUORISOTYÖ

Kirkon erityisnuorisotyö on tekemisissä nuorten tai lasten kanssa, jotka tarvitsevat enemmän tukea esimerkiksi raskaiden kokemustensa takia (Mäkelä 2016, 17). Kirkon toteuttama erityisnuorisotyö perustuu lähetyskäskyyn, rakkauden kaksoiskäskyyn sekä kultaiseen sääntöön (Mäkelä 2016, 10).

Erytisnuorisotyön teeseihin kuuluvat yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden torjuminen sekä lapsen tai nuoren osallisuuden vahvistaminen.

Erytisnuorisotyön arvoihin kuuluvat muun muassa tekemisissä olevan ihmisen kunnioittaminen, välittäminen sekä toivon ylläpito (Mäkelä 2016,17).

Erytisnuorisotyön tavoitteena on, että jokainen lapsi ja nuori saa kokemuksen siitä, että hän on hyväksytty. Tätä edesauttaa muun muassa nuoren ja lapsen kunnioittaminen ja välittäminen sekä heidän tukemisensa aikuisuuteen kasvamisessa ja hyvään elämään. Erytisnuorisotyön tarkoituksena on myös reagoida ympäristöön ja sen muutoksiin, kuten esimerkiksi turvapaikan hakijoiden määrän nopeaan muutokseen Suomessa. (Mäkelä 2016,8.)

Kirkon erityisnuorisotyön tarkoituksena on myös ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä. Syrjäytymistä voi aiheuttaa esimerkiksi perhetausta, ulkomaalaistaustaisuus, vanhempien koulutustausta, asunnottomuus sekä huostaan otto. Syrjäytymiseen voi myös olla syynä nuoren yksinäisyys. (Mäkelä 2016, 14.) Erytisnuorisotyöntekijät ehkäisevät syrjäytymistä työssään esimerkiksi varmistamalla, että kukaan nuori ei jää yksin (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018).

Erytisnuorisotyön merkityksellisenä osana ovat myös vapaaehtoiset, jotka voivat olla erilaisista kulttuuritaustoista. (Mäkelä 2016, 35). Leirityö on myös olennainen osa erityisnuorisotyön toimintaa. Leirityöllä on merkitystä erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin. (Mäkelä 2016, 25.)

Erytisnuorisotyö voi toimia myös suomalaisten ja maahanmuuttajien välisten suhteiden rakentamisessa sekä maahanmuuttajien kotouttamisessa (Mäkelä 2016, 15).

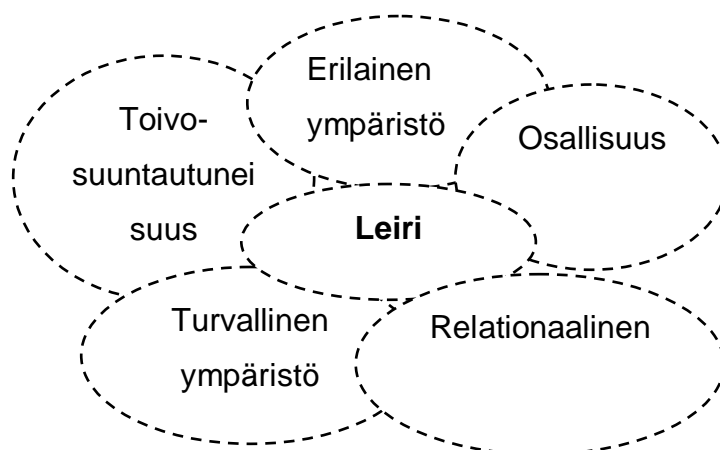
5 KIRKON LEIRITOIMINTA

Leirit ovat yleisiä lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä. Leirityö toimii kirkon toiminnassa kohtaamisen ja kasvamisen välineenä (Mäkelä 2016, 25). Kirkko järjestää erilaisia leirejä. On olemassa teemaleirejä, rippikouluja, iltarippikouluja sekä järjestörippikouluja, erityisrippikouluja ja aikuisrippikouluja sekä päiväleirejä, jolloin leirille osallistuvat ovat yön kotona. Jokaisessa leirissä on omat erityispiirteensä ja ne mahdollistavat esimerkiksi erilaisten oppijoiden tai ihmisten osallistumisen leirille (Kirkkohallitus 2017, 60-61.) Esimerkiksi päiväleirit sopivat hyvin nuoremmille lapsille, koska ne mahdollistavat turvallisesti leiriin tutustumisen ilman, että lapsi on kauan poissa kotoa (Kinanen 1997, 205-206). Erityis- ja aikuisrippikoulussa sen sijaan painotetaan leirille osallistuvien henkilökohtaisia lähtökohtia. Esimerkiksi aikuisrippikoulussa osallistujille tehdään henkilökohtainen suunnitelma rippikoulun toteutumisesta. (Kirkkohallitus 2017, 61-62.)

Leirin suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida monia asioita. Leirin suunnittelun aikana on hyvä miettiä, miksi leiriä toteutetaan, kenelle ja mikä on leirin tarkoitus sekä mitkä ovat leirin resurssit (Kinanen 1997, 206-207). Leirillä työskenteleville jaetaan vastuutehtävät, kuten turvallisuus- ja EA-vastaava, leirin johtaja ja vapaaehtoisten tai isosten vastaava (Malkki. Henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2018). Vastuutehtävien lisäksi tulee ottaa huomioon muun muassa leirin kohderyhmä, markkinointi, miten ilmoittautuminen leirille toteutetaan, majoittumisjärjestelyt ja yhteydet leirikeskukseen, ohjelman suunnittelu ja toteutus ja mitä materiaaleja tarvitaan leirille mukaan, bussin tilaukset sekä mahdollisten vapaaehtoisten tai isosten sekä yövalvojen rekrytointi. Leirin toteuttamiseksi on myös järjestettävä kokouksia, joissa keskustellaan tulevan leirin toteutuksesta, tehtävistä ja tavoitteista sekä aikatauluista ja ohjelmasta. (Malkki. Henkilökohtainen tiedonanto 17.1.2018; Kinanen 1997, 207-208.) On myös huomioitava, millä tavalla leiriä arvioidaan sekä millä tavalla varmistetaan leirillä työskentelevien sekä leiriläisten hyvinvointi. Leirin työntekijöiden tulee miettiä kysyvätkö he palautetta leiriläisiltä leirin aikana, leirin lopussa vai sen jälkeen ja onko leirin aikana leirin

työntekijöillä palavereja. Leirit voivat olla joskus raskaita niin työntekijöille kuin leiriläisille, minkä takia on hyvä, että myös leirin aikana varataan aikaa rauhoittua. (Kinanen 1997, 208-209.)

Leirityön merkitys on todettu monissa tutkimuksissa. Esimerkiksi Jacob Sorenson (2015, 2017) on tehnyt tutkimusta rippikoululeireistä, jossa on todettu leirille osallistumisen muuttavan leirille osallistujan elämää (Sorenson 2015, 172). Suurimmat muutokset tapahtuvat uskossa, kirkon toimintaan osallistumisen aktiivisuudessa ja leiriläisen omassa kasvussa (Sorenson 2015, 184). Leiri antaa mahdollisuuden oman identiteetin kehittämiseen, omaan kasvuun sekä onnistumisen kokemuksiin. (Sorenson 2015, 184; Kirkkohallitus 2017, 60). Leirin on todettu myös kehittävän sosiaalisia taitoja, johtajuutta ja itsevarmuutta sekä vastuun ottoa ja yhdessä toimimisen taitoja. (Sorenson 2017, 8-9; Kinanen 1997, 206). Leirin on todettu myös lisäävän onnellisuutta. Leirityössä leirin leikkeihin, lauluihin ja muuhun toimintaan sisällytetään uskon asioita ja koetaan elämää Jumalan luomistyön kautta. (Sorenson 2017, 8-9.) Kirkon leiritoimintaan osallistumisella on myös ollut pitkäaikaisia vaikutuksia nuorten aktiivisuuteen kirkon toiminnassa seuraavien viiden vuoden aikana leirin jälkeen (Sorenson 2015, 173). Rippikoululeirien aikana on myös huomattu, että leirien pituuksilla on myös vaikutusta nuoren käsityksiin ja kiinnostukseen Jumalasta, kirkosta ja hengellisestä elämästä (Kirkkohallitus 2017, 60). Leiriin osallistumiseen vaikuttavat sosiaaliset sekä erilaiset motivaatiotekijät. Motivaatiota kasvattavat tekijät ovat muun muassa erilaisten palkintojen saaminen, kuten rahalahjat, kirkkoon kuulumisen edut, kuten kummina toimiminen ja naimisiin meneminen kirkossa, sekä perinteiden seuraaminen. (Sorenson 2015, 177.)

Kuvio 1. Kristillisen leirin malli (Sorenson 2017,9)

Jacob Sorensonin käyttämä viiden kuplan malli on esimerkki siitä, mitkä teemat tulevat leiritoiminnassa esille (Kuvio 1.). Olen korvannut mallissa uskokeskeisyyden toivosuuntautuneisuudella, koska Colourful Espoon nuorten leirillä painotetaan toivon merkitystä uskon sijaan. Toivon merkityksen painottaminen on myös osa kirkon erityisnuorisotyön toteuttamia arvoja (Mäkelä 2016,17). Kristillisen leirin mallin (Kuvio 1) ulottuvuudet näkyvät Colourful Espoon nuorten leirin käytännöissä, leiriläisten kohtaamisessa sekä leirin yleisessä ilmapiirissä. Leirin tarkoituksena on osallistaa leiriläisiä yhteiskunnan sekä kirkon toimintaan (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018). Leiri toimii myös turvallisena ympäristönä oppia uutta sekä antaa mahdollisuuden tutustua erilaisista kulttuureista tuleviin nuoriin, mikä ei välttämättä ole mahdollista arjessa. Leirin aikana annetaan kaikille mahdollisuus pitää hauskaa sekä unohtaa hetkeksi arjen tai kotimaan tapahtumat. Colourful Espoon nuorten leirillä kristillisen mallin (Kuvio 1.) ulottuvuudet tiivistyvät toivosuuntautuneisuudeksi, mikä näkyy leirin tarkoituksena on antaa leirille osallistuville toivoa tulevaan ja omiin kykyihin. Leirin on todettu vahvistavan uskoa kuukausia leirin päättymisen jälkeen (Sorenson 2017, 9). Myös toivon vahvistamisen kohdalla on mahdollisesti samanlaisia vaikutuksia.

Kirkon erityisnuorisotyön linjaukset näkyvät selkeästi Colourful Espoon nuorten leirin suunnittelussa, toteuttamisessa sekä vapaaehtoisten ja uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. Kirkon erityisnuorisotyön linjauksissa ei ole

eriteltynä leirityötä, siihen liittyviä tavoitteita tai työntekijän vastuita. Kuitenkin kirkon toteuttamassa leirityössä ovat nähtävissä erityistyön arvot, kuten toivon ylläpito nuorten huomioimisen ja hänen kannustamisensa avulla, turvallisen ympäristön luominen sekä yhdessä tekemisen merkitys ja nuorten tasavertainen kohtaaminen (Mäkelä 2016, 17-18; Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018).

6 VAPAAEHTOISTOIMINTA

Vapaaehtoistoiminta on vapaaehtoista, vuorovaikutusta ja tasa-arvoista. Vapaaehtoistyöstä ei makseta rahallista korvausta. Korvauksena työstään vapaaehtoinen saa uusia kokemuksia. (Harju ym. 2001, 34.) Vapaaehtoisena toimivan tehtävät vaihtelevat sen mukaan työskenteleekö vapaaehtoinen kirkossa vai järjestössä. Vapaaehtoisten velvollisuudet ja oikeudet sekä häntä koskevat lait ovat samat niin järjestöissä kuin kirkossa vapaaehtoisena toimiessa. Vapaaehtoistoimintaa koskevaa erillistä lainsäädäntöä ei ole. Kuitenkin eri laissa on mainittu myös vapaaehtoisena toimivat. Näitä ovat muun muassa työlainsäädäntö ja henkilötietolaki, joka kumottiin tietosuojalain (2018/1050) tullessa voimaan. (Tuominen 2016, 62.) Kuitenkin tietosuojalaki koskee myös vapaaehtoisina toimivia. (L2018/1050.) Kirkossa toimivan vapaaehtoisen toimintaan vaikuttavat myös kirkkolaki ja kirkkojärjestys. (Harju ym. 2015, 11.)

Kirkon vapaaehtoistoiminta pohjautuu ajatukseen siitä, että kaikki ovat lähimmäisiä. Vapaaehtoistoimintaa toteutetaan rakkauden kaksoiskäskyn ja kultaisen säännön perusteella. (Harju ym. 2001,17, 21, 27.) Myös vapaaehtoistyössä yleisesti painotetaan hyvän mielen tuottamista ja saamista. Vapaaehtoinen antaa tukea toisille ja saa sen myös takaisin. Vapaaehtoistoiminnan avulla vapaaehtoinen voi tutustua uusiin ihmisiin, oppia uutta sekä omasta itsestään että järjestön tai kirkon toiminnasta, jossa hän on vapaaehtoisena (Harju ym. 2015,2). Vapaaehtoistoiminnassa on mukana

ihmisiä nuoruudesta vanhuuteen. Kirkon vapaaehtoistyössä nuorien määrä on kasvanut 2000-luvulla (Tuominen 2016, 62).

Vapaaehtoisen tulee kunnioittaa kohtaamiaan ihmisiä sekä arvostaa heidän taustaansa ja mielipiteitään. Kunnioittavassa kohtaamisessa on tärkeää, että vapaaehtoinen kuuntelee muita, eikä tee omia oletuksiaan leirille osallistuvista. (Harju ym. 2001, 35.) Avoimin mielin toimiminen vähentää muun muassa väärinkäsityksien syntymistä. Kunnioittamiseen kuuluu myös toisen autonomian kunnioittaminen. Jokainen on vastuussa omista päätöksistään. Vapaaehtoinen antaa tukea tuettavan ehtojen mukaan eikä tee päätöksiä itse. (Harju ym. 2001, 35.) Colourful Espoon nuorten leirillä kunnioittamista on myös se, että vapaaehtoinen ei kysele nuorelta liian henkilökohtaisia kysymyksiä, kuten nuorten taustat tai perhesuhteet. Vaikka näiden asioiden kyseleminen nuorilta on mielenkiintoista, ne voivat mahdollisesti laukaista nuoren kokeman trauman uudestaan. Vapaaehtoisen tulee myös huomioida se, että hänen ei pidä antaa nuorten näyttää itselleen minkäänlaista sellaista materiaalia, mikä voi olla hänelle itselleen traumatisoivaa. Työntekijöiden mukaan leiriviikonlopun aikana nuoret tulevat tutuiksi ja viimeisenä leiripäivänä on mahdollista, että nuoret näyttävät esimerkiksi videoita tai kuvia kotimaastaan tai kertovat kotimaansa tapahtumista. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.)

Vapaaehtoinen tekee tehtävänsä omista lähtökohdistaan ja omalla persoonallaan. (Harju ym. 2001, 34). Vapaaehtoisena toimiminen ei vaadi mitään erityisiä tietoja tai taitoja. Työntekijöiden vastuulla on vapaaehtoisen perehdyttäminen omien tehtäviensä toteuttamiseen (Harju ym. 2015, 8). Jos vapaaehtoisesta jää perehdytyksen jälkeen kysymyksiä omasta tehtävästään tai hän tuntee olonsa epävarmaksi vapaaehtoisena toimiessaan, olisi hänen hyvä keskustella asiasta työntekijän tai mahdollisesti muiden vapaaehtoisten kanssa.

Vapaaehtoisella on myös monia toimintaperiaatteita, velvollisuuksia ja oikeuksia, joita hänen tulee huomioida. Toimintaperiaatteisiin kuuluu muun muassa vapaaehtoisen mahdollisuus perehdytykseen sekä tukeen. (Harju ym. 2015, 8). Vapaaehtoisella ei ole ensisijaisesti vastuuta toiminnasta vaan se on työntekijöillä (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.).

Vapaaehtoinen on vastuussa omasta toiminnastaan sekä perehdytykseen sitoutumisesta, poissaolojen ilmoittamisesta ajoissa sekä lupauksiensa kiinnittamisestä ja vaitiolovelvollisuudesta. Vaitiolovelvollisuus on voimassa vapaaehtoisena ollessa ja sen päättymisen jälkeen (L1999/621, 23§).

Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi (Rikoslaki 1889/39). Vapaaehtoisen vastuulla on myös kertoa työntekijällä, jos hänelle syntyy huoli nuoresta tai muusta leirille osallistuvasta (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.). Vapaaehtoisella oikeuksiin kuuluu toteuttaa hänelle annettua tehtävää sekä saada siihen perehdytystä, tukea ja ohjausta. (Harju ym. 2001, 35). Vapaaehtoisuus kestää niin kauan kuin vapaaehtoinen haluaa toimia tehtävässään. Vapaaehtoisella on myös oikeus antaa palautetta leirin toiminnasta toimiessaan vapaaehtoisena ja sen jälkeen (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.)

Taulukko 1. Työntekijöiden ja vapaaehtoisten velvollisuudet (Harju ym. 2001, 35; Harju ym. 2015, 11)

<u>Työntekijän velvollisuudet</u>	<u>Vapaaehtoisen velvollisuudet</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Vaitiolovelvollisuus • Salassapitovelvollisuus • Vastuu lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ja rikoslain toteuttamisesta • Esteistä ilmoittaminen • Vastuu toiminnasta • Vapaaehtoisen perehdyttäminen • Tarjota vapaaehtoisille tukea ja työnohjausta 	<ul style="list-style-type: none"> • Pitää kiinni sovituista säännöistä • Vaitiolovelvollisuus • Salassapitovelvollisuus • Toimintaan sitoutuminen • Esteistä ja muutoksista ilmoittaminen • Osallistua tapaamisiin ja perehdytykseen sekä sitoutua niihin

Taulukko 2. Työntekijöiden ja vapaaehtoisten oikeudet (Harju ym. 2001, 34-35; Harju ym. 2015, 16)

<u>Työntekijän oikeudet</u>	<u>Vapaaehtoisten oikeudet</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Omaan tehtävään sitoutuminen • Työnohjaukseen osallistumiseen • Tukea vapaaehtoisia • Antaa palautetta vapaaehtoiselle hänen tekemästään työstä • Antaa palautetta työtoiminnasta esimerkiksi yhteisissä palavereissa ja/tai arvioinnin aikana • Saada opastusta ongelmatilanteiden käsittelemiseen • Saada tukea ja ohjausta myös oman työnsä toteuttamiseen • Saada koulutusta oman ammattitaidon vahvistamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • Omaan tehtävään sitoutuminen • Perehdytyksen ja tuen saaminen • Työnohjauksen saamisen mahdollisuus • Osallistua perehdytykseen/ suunnittelutapaamisiin • Palautteen ja kiitoksen saaminen tehdystä työstä • Saada opastusta ongelmatilanteisiin ja siihen, miten niissä toimitaan • Saada iloa toiminnasta • Lopettaa vapaaehtoisena toimiminen

7 PROSESSIN KUVAUS

7.1 Opinnäytetyön prosessi

Opinnäytetyöni aihe on myös oman mukavuusalueeni ulkopuolelta. Minulla ei ole aikaisempaa kokemusta maahanmuuttajista tai maahanmuuttajanuorista. Alun perin olin ajatellut tekeväni opinnäytetyöni lapsista tai nuorista. Tein viiden hengen ryhmässä suunnitelmaa valokuva- ja videopajasta yläkoululaisille. Yhteistyökumppanimme olisi toiminut Paavalin kirkko. Oma ryhmäni

kuitenkin hajosi, joten jouduin aloittamaan opinnäytetyöni aiheen miettimisen alusta. Jakauduimme opinnäyteseminaariyryhmiin. Opettajat päättivät silloin laittaa minut ryhmään, jonka teemoina olivat monikulttuurisuus ja kansainvälisyys. Oma opinnäytetyöni aihe alkoi silloin hiljaksen muotoutua. Päätin, että tekisin opinnäytetyön maahanmuuttajanuorten aseman parantamisesta vapautuksen teologian näkökulmasta. En kuitenkaan tuolloin löytänyt aiheeseen sopivaa yhteistyökumppania.

Oman opinnäytetyöni aihe selkeni syksyllä 2017 seurakuntaharjoitteluni aikana. Olin kuullut luokkatoveriltani opinto-ohjaajan tunnilla mahdollisuudesta tehdä opinnäytetyötä maahanmuuttajatyössä yhteistyössä Espoonlahden seurakunnan kanssa. Keskustelin Espoonlahden seurakunnan erityisnuorisodiakonin Hanne Malkin kanssa siitä, olisiko minun mahdollista tehdä seurakunnan kanssa opinnäytetyötä monikulttuurisesta työstä. Malkki ehdotti minulle Colourful Espoon nuorten leiriä. Osallistuin seuraavan leirin (9.2.2018-11.2.2018) suunnittelukokouksiin, jonka aikana keskustelin leirin työntekijöiden kanssa, mistä heille opinnäytetyössäni olisi hyötyä. Ehdotuksina oli leirin mallintaminen tai arviointikyselyn tekeminen leirille osallistuville. Yhteistyökumppanini kanssa käydyn keskustelun jälkeen päätimme, että kyselyn tekeminen ei olisi kyseisen leirin osallistujien kannalta järkevää. Ei ollut varmuutta siitä, että leirille osallistuvat vastaisivat kyselyyn. Näin ollen kyselyistä ei ehkä olisi saatavissa tarvittavaa tietoa opinnäytetyön tekemiseksi.

Colourful Espoon nuorten leirejä on viimeisen kahden vuoden aikana ollut kuusi. Leirien työntekijät ovat pysyneet suurin piirtein samoina. Hanne Malkki, Piia Härkönen ja Suvi Kaikkonen ovat suunnitelleet ja järjestäneet Colourful Espoon leirejä. Leiri on edelleen hakemassa muotoaan ja leirin suunnittelussa ja toteutuksessa kokeillaan uusia menetelmiä ja tapoja. Opinnäytetyöni aikana leirin yksi työntekijä on vaihtunut, kun taas vapaaehtoiset muuttuivat melkein joka leirillä. Leiristä ei ole aikaisemmin tehty perehdyttämiskansiota, joka sisältäisi kaikki asiat, jotka leirillä työskentelevän tulisi tietää. Tästä syystä oli tärkeää tehdä kansio, johon on koostettu Colourful Espoon nuorten leirin käytännöistä, periaatteista ja asioista, jotka on hyvä huomioida leirillä työskennellessä. Työntekijöitä ja vapaaehtoisia haastateltiin heidän

kokemuksistaan Colourful Espoon nuorten leireillä työskentelemisestä ja siten saatiin esille se hiljainen tieto, joka olisi muuten jäänyt sanomatta, koska asioista on muodostunut itsestäänselvyyksiä. Omana roolinani on ollut toimia havainnoitsijana. Toimin 2018 vuoden leireillä vapaaehtoisena ja otin huomioon asioita, jotka ovat jääneet epäselviksi tai joissa voisi olla edelleen kehitettävää. Aloitin perehdyttämiskansion tekemisen viimeisessä harjoittelussa tekemäni vapaaehtoisten perehdyttämiskansion pohjalta. Käytin pohjaa miettiessäni vapaaehtoisten perehdyttämiskansioon sopivia teemoja. Tämän lisäksi osallistuin myös leirin jälkeisille arviointilounaille ja olin vuoden 2018 ensimmäisen leirin suunnittelupalavereissa mukana. Kirjoitin tekemiäni havaintoja leireistä, suunnittelupalavereista sekä arviointilounaista ylös. Tämän lisäksi haastattelin myös leirin työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Lopuksi koostin perehdyttämiskansion tekemieni havaintojen ja haastattelujen pohjalta sekä tein kehittämissuunnitelman leirin työntekijöille.

7.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja menetelmät

Opinnäytetyöni tavoitteena on jäsenellä Colourful Espoon nuorten leirin toimintamalleja ja tehdä leirin vapaaehtoisille perehdyttämiskansio. Kansio sisältää yleistä tietoa leirin historiasta ja käytännöistä. Kansioon kuuluu myös tietoa vapaaehtoisena toimimisesta ja toimintaperiaatteista sekä leirin kuvaus, muistilista vapaaehtoisille ja työntekijöiden yhteystiedot. Hyödynnän kansion tekemisessä edellisien leirin materiaaleja, haastatteluja sekä aiemmin harjoittelussa tekemääni perehdyttämiskansion pohjaa. Harjoittelussa tekemäni perehdyttämiskansion pohja toimi pohjana sille, minkä tyyppisiä asioita vapaaehtoisten kansiossa tulisi olla. Colourful Espoon nuorten leirin vapaaehtoisten perehdyttämiskansion teemat muotoutuivat kuitenkin lopullisesti työntekijöiden ja vapaaehtoisten haastattelujen jälkeen.

Opinnäytetyössäni hyödynnän erilaista tieteellistä tutkimustietoa, haastatteluja sekä osallistavaa havainnointia. Haastattelin kahta Colourful Espoon nuorten leirin työntekijää ja kahta leirillä toiminutta vapaaehtoista. Haastattelut on nauhoitettu, kun haastateltavien luvalla. Työntekijöiden kanssa on keskusteltu

kaksi erillistä kertaa 30.8.2018 ja 14.9.2018. Ensimmäisen haastattelutapaamisemme oli ajallisesti rajallinen. Sovimme toisen tapaaminen, jolloin työntekijöillä oli mahdollista kertoa laajemmin leirikokemuksista sekä asioista, mitä he ovat oppineet toiminnan toteuttamisen aikana. Vapaaehtoisille lähetin haastattelukysymykset sähköpostitse, koska aikataulullisista syistä tapaaminen ei onnistunut. Vapaaehtoisilta on kysytty myös nimen julkaisemisesta opinnäytetyössä, mutta lopulta salassapidon vuoksi jätin vapaaehtoisten nimet pois opinnäytetyön raportista. Vapaaehtoisten kysymykset lähetin elokuussa 2018 ja sain vastaukset kuukauden päästä sähköpostien lähettämisestä.

7.3 Perehdyttämiskansion arviointi

Vapaaehtoisten perehdyttämiskansion arvioimisessa on sovellettu Leena Suopajärven teosta Opas projektiarviointiin (2013). Arviointi on jaettu alku-, väli- ja loppuarviointiin (Suopajärvi 2013, 23-27).

Alkuarviointi

Osallistuin Colourful Espoon nuorten leirin suunnittelupalaveriin syksyn 2017 ja kevään 2018 aikana. Suunnittelupalaverissa sovimme, että tekisin vapaaehtoisten perehdyttämiskansion, koska sellaista ei ole aikaisemmin ollut. Tiedon hankkimiseksi perehdyttämiskansioon osallistuin leirille 9.2-11.2.2018. Perehdyttämiskansion tekemisen alussa kiinnitin huomiota siihen, minkälaisia asioita leirillä voi tapahtua ja mihin asioihin vapaaehtoisten kannattaa kiinnittää huomiota.

Leirillä aikaisemmin olleille työntekijöille ja vapaaehtoisille leirin pyörittäminen oli hyvin luontevaa ja kaikki asiat toimivat hyvin. Leirille osallistui myös työntekijöitä ja vapaaehtoisia, jotka olivat ensikertalaisina. Vapaaehtoisena toimivan olisi hyvä osallistua suunnittelutapaamisiin, jotta hän voisi perehtyä leirin käytäntöihin. Tämä ei kuitenkaan anna varmuutta siihen, että vapaaehtoinen olisi tietoinen kaikista leiriin liittyvistä asioista. Työntekijöiden mukaan syynä

tähän oli se, että osalle työntekijöistä leirin toteutus on tullut automaattiseksi eivätkä he välttämättä osaa ottaa huomioon samoja asioita kuin leiritoiminnan alussa. Vapaaehtoisilta odotetaan myös oma-aloitteisuutta. Tästä syystä oli tärkeää, että vapaaehtoisille oli perehdyttämiskansio, johon olisi sisällytetty leirin periaatteet, käytännöt, vapaaehtoisen oikeudet sekä velvollisuudet. Colourful Espoon nuorten leirin tavoitteet tulevat esille leiristä keskustellessa. Kuitenkin leireillä tämä oli nähtävissä enimmäkseen vierailevien yhteistyökumppanien ohjelmissa. Leirin ilmapiiri oli välillä hektinen. Leirille osallistuvien määrä oli suuri ja kaikkien saaminen samaan tilaan vaikeaa. Varsinkin hiljaisuuden aikana oli vaikeaa. Vaikka työntekijöitä ja vapaaehtoisia oli paljon, hiljaisuuden aikaan saaminen ei toteutunut hetkessä.

Colourful Espoon nuorten leireillä yhdessä elämisen taito toteutuu hetkittäin. Esimerkiksi ruokailutilanteissa on huomattavissa, miten ihmiset menevät usein pöytään, jossa on omia ystäviä ja tuttuja. Työntekijät istuivat enimmäkseen maahanmuuttajanuorien kanssa, mutta vapaaehtoisilla ja suomalaisilla nuorilla on tapana istua omissa pöydissään. Vaikka ruokailun aikana olisi hyvä tilaisuus tutustua ja keskustella maahanmuuttajanuorten kanssa, usein niin ei tapahdu. Myöskin maahanmuuttajanuoret istuvat omissa ryhmissään, joten leirille osallistuvien nuorten yhdessä elämisen taidossa on vielä kehitettävää.

Väliarviointi

Perehdyttämiskansiota varten huomasi tarvitsevani lisätietoa, joten osallistuin vielä syksyllä 2018 Colourful Espoon nuorten leirin toiselle leirille.

Opinnäytetyöni tekemisen aikana leiritoiminta on muuttunut ja osa asioista, jotka ovat olleet kehittämiskohteita, on korjattu. Leirikokoa on pienennetty ja ikärajaa kavennettu. Leirille ei myöskään enää oteta päivällä vierailevia osallistujia. Leirille päivällä tulevat osallistujat eivät ryhmäytyneet muun ryhmän kanssa niin hyvin kuin, jos he olisivat olleet mukana leirin alusta alkaen.

Vapaaehtoisten haastatteluista tulee ilmi, että vapaaehtoisten perehdytykseen ohjaukseen, koordinointiin tulisi painottaa enemmän. Vapaaehtoinen kertoi siitä, miten hän oli kokenut, ettei ollut saanut tarpeeksi ohjeistusta tai perehdytystä

aiheesta ensimmäisellä leirillään. (Vapaaehtoisten haastattelut. Henkilökohtainen tiedonanto. syksy 2018). Minulla oli myös samanlaisia kokemuksia, kun toimin Colourful Espoon nuorten leirillä ensimmäistä kertaa vapaaehtoisena. Vapaaehtoisten palautteena olivat leiriä ennen olevien kokousten tärkeys sekä leirillä ohjauksen saaminen tai palaverin pitäminen keskellä leiriä.

Hiljaisen tiedon esille saaminen haastattelujen avulla sekä kaiken leirille olennaisen sisällyttäminen kansioon on vaikeaa, koska väistämättä asioita jää kansion ulkopuolelle. Tästä syystä on tärkeää, että käyn läpi perehdyttämiskansion etenemistä yhteistyökumppanini kanssa sekä haastattelemieni ihmisten kanssa. Vapaaehtoisten mielipiteet kansion asioista, ulkomuodosta sekä selkeydestä ovat tärkeitä. Perehdyttämiskansio tulee heidän käyttöönsä ja siksi heidän osallistamisensa kansion tekemiseen on välttämätöntä.

Loppuarviointi

Leireille osallistumisen ja haastattelujen jälkeen epäselviksi jäivät vapaaehtoisten tehtävät ja työntekijöiden odotukset leireillä työskenteleville vapaaehtoisille. Haastattelujen jälkeen lähetin lisäkysymyksiä työntekijöille myös koskien vaitiolovelvollisuus- ja salassapitoasioita. Vaitiolovelvollisuudesta ja salassapidosta keskustellaan vapaaehtoisten kanssa, mutta siitä ei kirjoiteta sopimusta. Vapaaehtoinen on kuitenkin vastuussa siitä, että hän on vaitiolovelvollinen. Jos leirille osallistuva tulee kertomaan vapaaehtoisille salassapidettavaa tietoa, hän ei voi kertoa siitä muille edes vapaaehtoisena toimimisen ulkopuolella. Leirille osallistuvia koskevat salassapidettävät tiedot ovat leirin työntekijöiden vastuulla. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.)

Produktion loppuvaiheessa lähetin perehdyttämiskansion kommentoivaksi haastattelemilleni vapaaehtoisille ja työntekijöille. Tein kysymyksiä, mihin toivoin vastauksia perehdyttämiskansion kehittämiseksi (Liite 2.) Palautteessa kävi ilmi, että perehdyttämiskansiota pitäisi saada selkeämmäksi ja siihen tulisi lisätä

enemmän konkretiaa. Muuten perehdyttämiskansiossa oli työntekijöiden ja vapaaehtoisten palautteen mukaan kuvailtu hyvin leirin iloja ja haasteita (Työntekijöiden ja vapaaehtoisten palaute. Henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2018.)

Tulevaisuudessa on tärkeää kiinnittää enemmän huomiota vapaaehtoisten perehdyttämiseen. Perehdyttämisessä tulisi keskustella muun muassa työntekijöiden odotuksista vapaaehtoisilta. Myös Colourful Espoon nuorten leirillä tulisi järjestetää työntekijöille ja vapaaehtoisille arviointikokoontuminen, jossa käydään läpi leirin onnistumiset ja kehittämiskohteet sekä mahdollisesti vapaaehtoisena toimimisen hyvät puolet ja kehittämiskohteet. Vaikka arviointikokoontuminen on myös leirin jälkeen, voitaisiin leirin aikana olevalla yhteisellä kokoontumisella pystyä vielä vaikuttamaan parhailaan toteuttavaan leiriin. (Työntekijöiden ja vapaaehtoisten palaute. Henkilökohtainen tiedonanto 13.2.2018.) Myös yhdessä elämisen taidossa on kehitettävää. Leirin tavoitteissa ja toteutuksessa on huomioitu se, että kaikki ovat tasa-arvoisia ja ketään ei syrjitä tai jätetä ulkopuolelle. Nuorten kohdalla nämä eivät välttämättä toteudu. Leiri on leirille osallistuville vapaa-aikaa ja he viettävät vapaa-aikaansa mieluummin omissa ryhmissään. Omissa ryhmissä oleminen kuitenkin vie pois leirin tarkoitusta, mihin kuuluu uusiin ihmisiin tutustuminen ja ennakkoluulojen ennaltaehkäiseminen. Kristillisen leirin mallin (Kuvio 1.) toteutumisessa on siis vielä kehitettävää osallisuuden kohdalla.

8 POHDINTA

8.1 Colourful Espoon leirin tulevaisuus

Yhdessä elämisen taito on nähtävissä Colourful Espoon leirin tavoitteissa ja toteutuksessa. Leiriläisille mahdollistetaan avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa on mahdollista tutustua uusiin ihmisiin ja olla oma itsensä. Leirille ovat kaikki tervetulleita. Leirillä eri kulttuureista ja maista tulevat ihmiset voivat olla

yhteisessä tilassa, keskustella ja kannustaa sekä tukea toinen toisiaan. Kukaan ei ole toisen yläpuolella vaan kaikki ovat tasa-arvoisia ja yhtä arvokkaita. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.) Yhdessä elämisen taitoa voitaisiin vielä parantaa, jos esimerkiksi ruokailujen aikaan laitettaisiin ihmisiä istumaan eri pöytiin joka kerta. Tämä mahdollistaisi leiriläisten ryhmäytymistä sekä tutustumista toisiinsa paremmin. Kyseistä käytäntöä voisi kokeilla ja sitten muokata sen mukaan, minkälainen leiriryhmä on kyseessä ja miten leirille osallistuvat siihen suhtautuvat.

Colourful Espoon nuorten leirillä työskentelevien vapaaehtoisten kannalta on tärkeää, että he ottavat työssään huomioon leirin erityispiirteet ja käytännöt sekä leirille osallistuvien tilanteet. Leirin tavoitteisiin kuuluu radikalisoitumisen ja ennakkoluulojen ennaltaehkäiseminen, mikä on nähtävissä myös leirin toteuttamisessa arvoissa. Tärkeintä on leirille osallistuvien huomioiminen tasavertaisesti sekä heille läsnä oleminen. Vapaaehtoisten perehdyttämiskansion tarkoituksena oli antaa tietoa Colourful Espoon leirin toiminnasta, tuoda esille hiljaista tietoa, joka on voinut jäädä sanomatta sekä tuoda esille asioita, jotka työntekijät ja vapaaehtoiset ovat huomanneet hyödyllisiksi ja mitä ei. Perehdyttämiskansiossa on nähtävissä kirkon erityisnuorisotyön arvot sekä vapaaehtoisena toimivan tehtävät, velvollisuudet ja oikeudet. Vapaaehtoisten perehdyttämiseen tulee kuitenkin panostaa enemmän, jotta leirin tavoitteet ja leirille osallistuvien kohtaaminen voidaan varmistaa sekä painottaa yhdessä elämisen ja olemisen tärkeyttä. Vapaaehtoinen toimii tehtävässään omista lähtökohdistaan, joten perehdyttäminen on äärimmäisen tärkeää. Vapaaehtoiset ottivat esille sen, että vapaaehtoista koskevat odotukset olivat jääneet epäselviksi ja he olisivat toivoneet myös lisää ohjausta ja tukea leirin aikana.

Kirkon erityisnuorisotyön tekemä työ maahan muuttaneiden nuorten ja nuorten aikuisten kanssa on tärkeää ja antaa mahdollisuuden auttaa heidän kotoutumisessaan suomalaiseen kulttuuriin. Colourful Espoon nuorten leirien merkitys näkyy siinä, että maahan tulleet nuoret ovat kiinnostuneita leiritoiminnasta ja sen tarve on nähtävissä. Ongelmana ovat kuitenkin rahoitus, leirivuorojen pieni määrä ja leirin työntekijöiden työaika. Leirille oli aikaisemmillä

leireillä otettu päiväkävijöitä, jotka viettivät yönsä kotona (Kirkkohallitus 2017, 60). Kuitenkin vuoden 2018 leirien aikana päätettiin, että päivällä leirille osallistuvia ei otettaisi leirille, jotta leirikokoa voitaisiin pienentää ja rauhoittaa leirin iltojen hektistä ilmapiiriä.

Leirin suunnittelu ja toteuttaminen sekä viestintä vievät paljon työaika ja ovat vain yksi osa työntekijöiden tekemää työtä. Tulevaisuudessa kyseinen toiminta tulisi sisällyttää esimerkiksi kirkon nuorisotyön alaisuuteen. (Malkki & Härkönen. Henkilökohtainen tiedonanto 30.8.2018.) Tämä voi mahdollistaa suomalaisten ja maahan tulleiden nuorten ystävystymistä sekä auttaa radikalisoitumisen ja ennakkoluulojen ehkäisemisessä, mikä auttaisi leirin tavoitteiden toteutumisen vahvistamisessa. Leirin saatua pysyvän rahoituksen ja tahon, joka toteuttaa sitä yhtäjaksoisesti, voidaan myös vastata paremmin kysyntään sekä mahdollisesti kasvattaa leirien määrää.

8.2 Eettisyys

Opinnäytetyöniprosessi sujui osittain niin kuin olin ajatellut. Opinnäytetyöni teemat muuttuivat myös useasti, jolloin aikaisemmin löytämäni materiaali ei enää sopinut muuhun tekstiin. Minulla oli vaikeuksia löytää materiaalia, joka olisi ajankohtaisempaa. Kirkon leiritoiminnan ja yhdessä elämisen taidon teemoihin oli vaikeinta löytää ajankohtaista materiaalia, joka vastaisi työni aihetta. Minulla oli myös vaikeaa kysyä leirin vapaaehtoisilta palautetta leirin toiminnasta. Työntekijöiden osuus on hyvin edustettuna perehdyttämiskansion tekemisessä ja sen teoriassa sen sijaan vapaaehtoisten osuus jäi pienemmälle. Olisin voinut osallistaa Colourful Espoon nuorten leirillä olleita vapaaehtoisia enemmän tehdessäni perehdyttämiskansiota. Tein haastattelukysymykset itsenäisesti leirillä tekemieni havaintojen perusteella. Huomasin haastattelujen jälkeen, että minun olisi kannattanut ensimmäisenä haastatella vapaaehtoisia. Olisin voinut näin ottaa paremmin huomioon kysymyksissä vapaaehtoisille epäselviksi jääneitä asioita ja saada niihin selvityksiä leirin työntekijöiltä. Produktioon saamani vastaukset vapaaehtoisilta ja työntekijöiltä kuitenkin

täydensivät toisiaan sekä leireillä tekemiäni havaintoja ja muistiinpanoja, mutta olisin voinut saada enemmän tietoa, jos olisin suunnitellut asioita paremmin. Produktion tekemisen loppuvaiheessa lähetin perehdyttämiskansion vapaaehtoisille sekä työntekijöille arvioitavaksi ja kommentoitavaksi. Muokkasin perehdyttämiskansiota saamieni vastauksien perusteella. Lopullinen perehdyttämiskansio vastaa enemmän vapaaehtoisien toiveita, koska suurin osa kehittämis ehdotuksista tuli vapaaehtoisilta.

8.3 Ammatillinen kasvu

Olen huomannut opinnäytetyöni prosessin aikana, että olen oppinut paljon. Olen oppinut omista rajoistani, tavoistani tehdä työtä sekä löytänyt uudenlaisia kiinnostuksen kohteita. Ammatillinen kasvuni on ollut suurempi kuin mitä olin ajatellut opinnäytetyöni prosessin alussa. Uskoin, että minun olisi mahdollista toteuttaa opinnäytetyöni produktio osittain jo oppimani tiedon perusteella. Olin aikaisemmin tehnyt perehdyttämiskansion vapaaehtoisille viimeisen harjoitteluni aikana, joten minulla oli pohja, minkä avulla aloitin tehdä perehdyttämiskansiota yhteistyökumppanilleni. Kuitenkin opinnäytetyöni prosessi oli laajempi kuin olin osannut ajatella.

Opinnäytetyöni raporttiosan rajaaminen oli vaikeampaa kuin vapaaehtoisten perehdyttämiskansion. Tähän syynä oli se, että kansion tekemisen aikana minulla oli myös omaa kokemusta siitä, mitä kansioon tulisi sisällyttää. Opinnäytetyön raportin tyyppisen tekstin tekeminen oli minulle myös uutta. En tiennyt, miten määrittelen käsitteitäni ja miten rajaisin työtäni. Koin paljon turhautumista siihen, että työhöni meni paljon enemmän aikaa kuin olin odottanut tai suunnitellut. Kehittämiskohteitani ovat ajankäytön suunnittelu ja tekstin muokkaaminen. Jään helposti kiinni johonkin tekstin osaan, jota muokkaan niin pitkään, kunnes olen siihen tyytyväinen. Tämä aiheutti turhautumista ja tyytymättömyyttä tekemääni työtä kohtaan. Myös omista tutuista ja turvallisista työskentelytavoista pois pääseminen oli vaikeaa. Olen kuitenkin tyytyväinen siihen, mitä olen saanut aikaiseksi ja oppinut myös antamaan periksi. Kaiken ei tarvitse olla täydellistä.

Opinnäytetyöni tekemisen aikana olen huomannut, miten omat lähtökohtani ovat vaikuttaneet maahanmuuttajien kohtaamiseen. Ennen vapaaehtoisena toimimista Colourful Espoon nuorten leirille olin epäileväinen maahanmuuttajia kohtaan. Olin muodostanut omia ennakkoluulojani maahanmuuttajia kohtaan lähipiirini ja sosiaalisen median kautta. Leirien aikana huomasin ennakkoluulojeni vähenevän ja tutustuvani maahanmuuttajanuoriin. Leirin tavoitteena on ennakkoluulojen ja radikalisoituminen ehkäiseminen, mikä omalla kohdallani toteutui. Leirin vapaaehtoisena toimiminen auttoi myös laajentamaan omia näkökulmia siitä, minkälaista työtä kirkon erityisnuorisotyö tekee maahanmuuttajien kanssa ja minkälainen on maahanmuuttajanuori. Loppujen lopuksi maahanmuuttajanuori ei eroa suomalaisesta nuoresta. Olemme kaikki ihmisiä ja vähitellen opimme elämään yhdessä ja oppimaan jotakin uutta toisiltamme.

LÄHTEET

- Espoon kaupunki. Väestö- ja väestönmuutokset. Väestön rakenne. Saatavilla 27.4.2019 [https://www.espoo.fi/fi-FI/Espoon_kaupunki/Tietoa_Espoosta/Tilastot_ja_tutkimukset/Vaesto_ja_vaestonmuutokset/Vaestorakenne\(340\)](https://www.espoo.fi/fi-FI/Espoon_kaupunki/Tietoa_Espoosta/Tilastot_ja_tutkimukset/Vaesto_ja_vaestonmuutokset/Vaestorakenne(340))
- Harju, A., Nummela, I., Grönlund, H., Kalmanlehto, I., Lunden, K., Raitanen, A. & Setälä, V. (2015). Jokainen on osallinen – kirkon vapaaehtoistoiminta. Kirkkohallitus. 1-23. Saatavilla 6.2.2019 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/\\$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistoiminnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistoiminnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf)
- Harju, U-M., Niemelä, P., Ripatti, J., Siivonen, T. & Särkelä, R. (2001). Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita.
- Kinanen, J. (1997). Leirille. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) (1997). *Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön.* (s.204-213). Helsinki: LK-KIRJAT/ Lasten Keskus.
- Kirkko Espoossa. Osallistu. Colourful Espoo. Saatavilla 2.5.2019 <https://www.espooseurakunnat.fi/osallistu/colourful-espoo>
- Kirkkohallitus (2017). Suuri Ihme rippikoulusuunnitelma 2017. Elämää Jumalan kasvojen edessä. Helsinki: Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 60. 60-70. Saatavilla 27.4.2019 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/\\$FILE/SUURI_IHME_julkaisu_suomi_verkko_bookmarks.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/$FILE/SUURI_IHME_julkaisu_suomi_verkko_bookmarks.pdf)
- Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Maahanmuuttajaperheet. Saatavilla 4.12.2018 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2B784A>
- Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Monikulttuurisuus seurakunnassa. Saatavilla 31.3.2018 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content4C8EDA>
- Kirkkohallitus. Monikulttuurisuus. Turvapaikanhakijoiden tukeminen. Saatavilla 4.12.2018 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content3F9312>

Kirkkohallitus. Turvapaikanhakijoiden tukeminen. Käytännön apua arkeen.

Saatavilla 4.12.2018

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content30696C>

L1999/621. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=vaitiolovelvollisuus>

L2010/1386. Laki kotoutumisen edistämisestä. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=maahanmuuttaja>

L2018/1050. Tietosuojalaki. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050>

Miettinen, A. (2018). Väestöntutkimuskeskus. Maahanmuuttajat. Saatavilla 5.12.2018

http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/

Mäkelä, M. (2016). Läsnaolon nuorisotyö. Suomen evankelisluterilaisen kirkon erityistyön linjaus. Helsinki: Suomen ev.lut. kirkon julkaisuja 54. 1-41. Saatavilla 4.12.2018

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BF864B5C76F30DC7C22576FE002B16D4/\\$FILE/Lasnaolon_nuorisotyö-linjaus.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BF864B5C76F30DC7C22576FE002B16D4/$FILE/Lasnaolon_nuorisotyö-linjaus.pdf)

Parsons, A. (2010). Lapsen edun toteutuminen turvapaikanhakija- ja pakolaislapsia koskevissa päätöksissä. Helsinki:

Vähemmistövaltuutettu. Julkaisusarja 6. Saatavilla 1.5.2019

https://www.syrjinta.fi/documents/10181/10850/31685_vv_lapsen_edun_2010_paino_verkkoversio.pdf/0b0a7142-4109-4dfb-b4ad-14de6b5564f5)

Rikoslaki 1889/39. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=rikoslaki>

Sorenson, J. (2015). Transforming the Spiritual Storehouse. A Portrait of Confirmation Camps in Finland. Journal of Youth and Theology 14 (2015). 172-190. Saatavilla 26.11.2018

<https://drive.google.com/file/d/0B-AvW-AwRhEacFlaLXhyNIFhRzA/view>

- Sorenson, J. (2017). The Lasting Impact of Christian Summer Camp. Episcopal Teacher. 8-9. Saatavilla 20.3.2018
https://vts.myschoolapp.com/ftpimages/95/download/download_2300888.pdf
- Suopajarvi, L. (2013). Opas projektiarviointiin. 23-27. Saatavilla 4.12.2018
<https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=a6d01dd9-baad-408a-a6fb-5e131cf74ef5>
- Tony A. (i.a) Seeking conviviality: re-forming community diakoni in Europe. Geneva: Lutheran World Federation. 18-31. Saatavilla 29.4.2019
https://www.lutheranworld.org/sites/default/files/DMD-Seeking_Conviviality_Diakonia_Europe.pdf
- Tuominen, H. (2016). Isoja ihmeitä. Isostoiminnan linjauksia 2016. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 43. Helsinki: Kirkon kasvatus- ja perheasiat (KKP). 61-68. Saatavilla 20.3.2018
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/\\$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf)
- Ulkomaalaislaki 2004/301. Saatavilla
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=toimeentulo#L1P6>
- Väestöliitto. Maahanmuuttajien määrä. Maahanmuuttajat. Saatavilla 18.1.2019
http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/maahanmuuttajien-maara/

LIITE 1 Haastattelukysymykset

Työntekijöiden kysymykset (ryhmähaastattelu)

- Miten toiminta sai alkunsa ja mistä syystä?
- Minkälaisia kokemuksia teillä on leiristä? (tilanteita ja miten on ratkaistu)
- Miten olette kokeneet leirin yleisen ilmapiirin?
- Mitä asioita leiriä suunniteltaessa ja toteuttaessa tulee ottaa huomioon?
- Mitkä ovat työntekijöiden tehtävät ja mitkä vapaaehtoisten?
- Minkälaisia neuvoja antaisit tai uudelle työntekijälle?

Vapaaehtoisten kysymyksiä

- Miksi lähdit vapaaehtoiseksi Colourful Espoon leirille?
- Minkälaisia kokemuksia sinulla on leiristä? (Opettavaiset, hyvät ja huonot)
- Minkälaisia neuvoja antaisit ensimmäistä kertaa vapaaehtoisena toimivalle?
- Mitä asioita kehittäisit toiminnassa vai onko toiminnassa sinun mielestäsi kehitettävää?

LIITE 2 Kysymyksiä vapaaehtoisten kansioista

- Mitä mieltä olette värimaailmasta?
- Mitä mieltä olette kuvista?
- Onko taulukoita liikaa?
- Mitä asioita haluaisitte, että sisällytettäisiin kohtaamisen taulukkoon nimeämieni lisäksi? Vai tulisiko kohtaamista kuvata toisella tavalla?
- Mitä muutoksia esimerkkileiriohjelmaan tulisi tehdä?
- Puuttuuko kansioista olennaisia asioita?
- Miten haluatte, että yhteystietoja kirjoitetaan vapaaehtoisille?
- Tulisiko lähteitä sisällyttää kansioon?
- Tulisiko kansion liitteiksi laittaa sakastin sivuilta vapaaehtoisia koskevia materiaaleja?

LIITE 3. Vapaaehtoisten perehdyttämiskansio

Perehdytyskansio Colourful Espoon nuorten leirin vapaaehtoisille

Heini Knuutti

Sisällysluettelo

1. Colourful Espoo.....	37
2. Vapaaehtoisena toimiminen.....	39
2.1 Vapaaehtoisen tehtävät.....	40
2.2 Vapaaehtoisen rajat ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen	41
2.3 Vapaaehtoisten ja työntekijöiden kokemuksia leiristä.....	42
3. Leirin kuvaus.....	44
4. Toimintaperiaatteet	46
4.1 Vapaaehtoisen ja työntekijän velvollisuudet	46
4.2 Vapaaehtoisen ja työntekijän oikeudet	47
5. Muistilista	48
6. Yhteystiedot	48
7. Tutustu seuraaviin.....	49
8. Taulukoiden ja kuvien lähteet.....	50
9. Liitteet.....	12

1. Colourful Espoo

- Monikulttuurisen ja kansainvälisen työn tuotemerkki, jota käyttää kuusi Espoon seurakuntaa. Espoon seurakunnat järjestävät yhteisesti Colourful Espoon nuorten leiriä.

- Colourful Espoon nuorten leiri on tarkoitettu maahan muuttaneille nuorille sekä kantasuomalaisille. Leirille osallistuvat maahan muuttaneet nuoret ovat olleet suurilta osin turvapaikan hakijoita tai kielteisen päätöksen saaneita.

- Ensimmäinen leiri järjestettiin syksyllä 2016, koska edellisenä vuonna Suomeen oli tullut poikkeuksellisen suuri määrä turvapaikan hakijoita. Espoo oli yksi kolmesta kaupungista, jotka ottivat vastaan yksin maahan tulleita alaikäisiä.
- Seurakunnan työntekijät olivat työnsä kautta tutustuneet vuoden aikana maahan tulleisiin nuoriin ja huomanneet, että heillä oli vaikeaa ystävystyä suomalaisten kanssa. Ongelmaa ei ollut samasta maasta tulleiden kanssa ystävystymisessä. Seurakunnan työntekijöiden näkemysten mukaan olisi tärkeää, että maahan tulleet nuoret voisivat tutustua suomalaisiin sekä, että he pääsisivät mukaan moneen seurakunnan toimintaan.

- Leirin tarkoitus: saataisiin ryhmäytymistä aikaan suomalaisten ja maahanmuuttajanuorten välillä sekä maahan tulleita nuoria seurakunnan toimintaan mukaan sekä rasismien ja radikalisoitumisen ehkäiseminen.

- Tavoitteet: radikalisoitumisen estäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen ja ystävyyssuhteiden luominen suomalaisiin sekä suomalaisilla maahan tulleisiin nuoriin, ennakkoluulojen vähentäminen ja maahan tulleiden osallisuuden lisääminen sekä kirkossa että yhteiskunnassa.

- Colourful Espoon nuorten leiri on tällä hetkellä Espoon seurakuntien erityisnuorisotyön organisoima.

- seurakuntarajoja, seurakuntayhtymien rajoja ja eri ammattiryhmien välistä rajaa ylittävää toimintaa sekä nuorten kohdalla kansallisuuksien rajojen ylittävää toimintaa
- Leirillä mukana: diakoniatyöntekijöitä, pappeja, nuorisotyönohjaajia, ja kanttoreita, muuten musiikkialan ihmisiä sekä kaupungin työntekijöitä ja muita yhteistyökumppaneita on ollut leirillä esimerkiksi ohjelman tuottajina. Ohjelman tuottajat tulevat yleisesti muualta kuin seurakunnan piiristä.
- Kaupungin kanssa yhteistyössä tehtävä leiri, on ainutlaatuista. Diakoniatyössä on aikaisemmin tehty jonkin verran yhteistyötä maahanmuuttajapalveluiden kanssa, mutta muuten kaupungin ja seurakunnan kanssa yhteistyö on harvinaista.

2. Vapaaehtoisena toimiminen

Vapaaehtoinen tekee tehtävänsä omista lähtökohdistaan ja omalla persoonallaan. Vapaaehtoisena toimiminen ei vaadi mitään erityisiä tietoja tai taitoja. Vapaaehtoisen toiminnan tulisi olla suvaitsevaa, tasa-arvoista ja puolueetonta. Vapaaehtoisen olisi hyvä kohdata nuoret kunnioittavasti sekä arvostaa heidän taustaansa ja mielipiteitänsä. Avoimin mielin toimiminen vähentää muun muassa väärinkäsityksien syntymistä.

- Kohtaaminen: toisen kuunteleminen, silmiin katsominen keskustellessa, hymyileminen sekä vierellä kulkeminen.

- Leireillä toiminut vapaaehtoinen kuvasi kohtaamisen maahanmuuttajanuorten kanssa tapahtuvan yksinkertaisten sanojen ja eleiden avulla sekä olemalla vilpittömästi läsnä.
- Colourful Espoon nuorten leirillä kunnioittamista on myös se, että vapaaehtoinen ei kysele nuorelta liian henkilökohtaisia kysymyksiä, kuten nuorten taustoista tai perhesuhteista, koska ne voivat mahdollisesti laukaista nuoren kokeman trauman uudestaan.
- Vapaaehtoisen tulee myös huomioida se, että hänen ei pidä antaa nuorten näyttää itselleen minkäänlaista sellaista materiaalia, mikä voi olla hänelle itselleen traumatisoivaa. Työntekijöiden mukaan leiriviikonlopun aikana nuoret tulevat tutuiksi ja viimeisenä leiripäivänä on mahdollista, että nuoret näyttävät esimerkiksi videoita tai kuvia kotimaastaan tai kertovat kotimaansa tapahtumista.

2.1 Vapaaehtoisen tehtävät

Vapaaehtoisten tehtävät ja roolit vaihtelevat. Leirin suunnittelukerroilla sovitaan vapaaehtoisten tehtävistä koskevien leiriä. Vapaaehtoinen ei toimi ammattilaisen roolissa vaan vastuu on ensisijaisesti työntekijöillä.

- Vapaaehtoisen tehtäviä:

- leirille osallistuvien kohtaaminen, läsnä oleminen ja heidän kanssaan keskusteleminen sekä ryhmän koossa pitäminen.
- Muita vapaaehtoisten tehtäviä ovat esimerkiksi ohjelman tuottaminen/järjestäminen sekä hartauksien pitäminen.

- Vapaaehtoista ohjeistetaan omien tehtäviensä toteuttamiseen perehdytyksen avulla.

- Vapaaehtoisen tulisi osallistua **ainakin** yhdelle leirin suunnittelutapaamisista.
- Vapaaehtoisen tulee kuitenkin pitää huolta siitä, että hänellä on tarpeelliset taidot tehtäväänsä. Jos vapaaehtoisesta tuntuu perehdytyksen jälkeen siltä, ettei hän ole valmis toimimaan tehtävässään, olisi hyvä keskustella asiasta työntekijän kanssa.

2.2 Vapaaehtoisen rajat ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen

Vapaaehtoistoiminta on auttamista. Vapaaehtoinen saa kokea vapaaehtoistyön itselleen hyväksi ja ilon aiheeksi, mutta hänen tulee myös osata rajata toimintaansa.

- Vapaaehtoisen rajat: yksityisyyden suojaaminen, utelemisen välttäminen, sekä omien murheiden itsellään pitäminen. Vapaaehtoisen ei tarvitse kertoa omasta perheestään tai läheisistään sen enempää kuin haluaa. Sama koskee myös leirille osallistuvia.

- Vapaaehtoinen ei ole ammattilaisen asemassa eikä hänellä ole ammattilaisen vastuuta toiminnasta. Vapaaehtoisen ei tule ottaa vastuuta leirin kokonaisvaltaisesta toiminnasta esimerkiksi turvallisuudesta tai yövalvonnasta, vaikka leirin vapaaehtoisilta toivotaankin oma-aloitteisuutta.

- Leirin tarkoitus: pitää hauskaa ja unohtaa viikonlopun ajaksi mieltä askarruttavat asiat esimerkiksi kotimaasta.

- Keskustellessasi leirille osallistuvien kanssa muista, että et avaa mitään viikonlopun aikana, mitä et voi sulkea silloin.

- Vapaaehtoisen on tärkeä huolehtia omasta hyvinvoinnistaan. On tärkeää, että vapaaehtoinen pitää huolta myös siitä, että hän saa nukuttua sekä välillä rentouduttua.

- Ruokailuiden aikana on hyvä kohdata leiriläisiä. Ruokailut eivät siis ole omaa aikaa.
- Jos vapaaehtoisella on vaikeuksia rajata toimintaansa, olisi hyvä keskustella asiasta työntekijän tai muiden vapaaehtoisten kanssa.

2.3 Vapaaehtoisten ja työntekijöiden kokemuksia leiristä

Perehdyttämiskansion tekemisen yhteydessä on haastateltu Colourful Espoon nuorten leireillä olleita vapaaehtoisia sekä leirin työntekijöitä. Colourful Espoon nuorten leirin vapaaehtoisten haastatteluista tuli esille, että vapaaehtoiset olivat saaneet tiedon leiriltä ystäviensä kautta. Vapaaehtoiset kertoivat leirin positiivisesta ilmapiiristä, kokemuksistaan sekä oppimistaan asioista vapaaehtoisena toimiessaan. Myös leirin työntekijät kertoivat omista kokemuksistaan leirillä.

Vapaaehtoisten neuvoja ja kokemuksia:

- Ole joustava. Leirillä asiat voivat muuttua.
- Tärkeintä on olla läsnä sekä viettää aikaa nuorten kanssa eikä päivän ohjelma toteutuminen suunnitellusti.
- Ihmisen kohtaaminen ei vaadi ihmeitä. Läsnäolo on tärkeämpää kuin sanat.
- Kielitaito tai sen puute ei ole ongelma. Suomea puhutaan enemmän kuin englantia.
- Kohtaaminen tapahtuu yksinkertaisin sanoin ja elein. Yrittämisestä ei sakoteta.
- Leirit ottavat, mutta myös antavat.
- Leireillä kuultavat asiat voivat olla joskus rankkoja, mutta niistä voi keskustella työntekijöiden kanssa.
- Kulttuurierot voivat näkyä toisen kohtaamisessa leirillä.
- Ole yhteydessä työntekijöihin, jos jokin asia mietityttää ennen leiriä tai sen aikana.
- Ole rohkea ja kysy. Ei ole olemassa tyhmiä kysymyksiä.
- Ota oma aikasi tutustua ja ole oma itsesi.
- Uskalla astua omien rajojen ulkopuolelle. Kyseinen leiri on hyvä tapa tutustua maahan muuttajanuoriin ja oppia toisista kulttuureista sekä itsestäsi.

Työntekijöiden neuvoja:

- Hymyile ja katso silmiin kohdatessa.
- Yritä opetella nimiä, vaikka se olisi vaikeaa.
- Älä kysy liian henkilökohtaisia kysymyksiä.
- Älä avaa mitään, mitä et voi leirin aikana sulkea.
- Huomioi ettei kukaan jää yksin ja kaikki tulevat kohdatuksi.
- Älä ole vain omassa porukassa. Saat leiristä enemmän irti.
- Selvitä, kuka on vapaaehtoisten yhdyshenkilö, jos sitä ei ole sanottu.
- Työntekijöihin saa olla yhteydessä myös leirin jälkeen.

3. Leirin kuvaus

Leirin suunnittelu aloitetaan noin puolisen vuotta ennen seuraavaa leiriä. Leiri on kolmipäiväinen perjantaista noin kello 18:sta sunnuntaihin noin kello 12:sta asti. Leirillä toiminnasta vastaavat Espoon seurakuntien erityistyötä tekevät työntekijät sekä vapaaehtoiset, jotka ovat joko seurakuntien nuoria tai Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoita.

Nuorten leirin ohjelman malli

Kellonajat ja ohjelmat ovat leirikohtaisia. Esimerkkileiriohjelmassa on käytetty apuna edellisten leirien ohjelmia.

Hartaudet	Aamuin ja illoin, kaikki vapaaehtoisia
Ohjelma	Lauantaina 3 kertaa
Ruokailut	perjantai 2 kertaa, lauantaina 5 kertaa, sunnuntaina brunssi
Saunat	Lauantai-iltana tyttöjen ja poikien sauna
Yhteistä illanviettoa	perjantai- ja lauantai-iltana
Majoittuminen ja siivous	perjantai-ilta ja sunnuntaiaamu
Hiljaisuus	Iltaisin klo 23 tai 23.30

Perjantai	Lauantai	Sunnuntai
16.00 Kuljetus leirille bussilla	8.45 Aamuhartaus	9.30 Aamuhartaus
18.00 Päivällinen	9.00 Aamupala	10.00 Brunssi
18.45 Majoittuminen ja turvallisuusinfo	10.00 Ohjelmaa (3 eri ohjelmaa)	11.00 Siivous ja pakkaus
20.00 Tutustuminen ja illanvietto	12.00 Lounas	11.30–12.00 Bussikuljetus
21.45 Iltahartaus (vapaaehtoinen)	13.00 Ulko-ohjelmaa (3 eri ohjelmaa)	
22.00 Iltapala	15.00 Nuotiokahvit ja välipala	
23.00 Hiljaisuus	16.00 Yhteistä ohjelmaa	
	17.00 Päivällinen	
	18.00–19.00 Saunat	
	20.30 Iltahartaus	
	20.45 Iltapala	
	21.15 Illanviettoa	
	23.30 Hiljaisuus	

4. Toimintaperiaatteet

Vapaaehtoisilla on monia toimintaperiaatteita, velvollisuuksia ja oikeuksia, joita heidän tulee huomioida. Toimintaperiaatteisiin kuuluu, että vapaaehtoisella mahdollisuus perehdytykseen sekä tukeen. Vapaaehtoinen on myös vastuussa omasta tekemisestään, mutta kokonaisvastuu leiristä ja sen toiminnasta on leirin työntekijöillä. Työntekijöiltä on mahdollista kysyä asioista suunnittelun aikana ja sen jälkeen.

4.1 Vapaaehtoisen ja työntekijän velvollisuudet

Taulukko 1. Vapaaehtoisen ja työntekijän velvollisuudet (Harju ym. 2001, 34-35; Harju ym. 2005, 11)

Työntekijän velvollisuudet	Vapaaehtoisen velvollisuudet
<ul style="list-style-type: none"> • Vaitiolovelvollisuus • Salassapito-oikeus • Vastuu lastensuojeluilmoituksen tekemisestä ja rikoslain toteuttamisesta • Esteistä ilmoittaminen • Vastuu toiminnasta • Vapaaehtoisen perehdyttäminen • Tarjota vapaaehtoisille tukea 	<ul style="list-style-type: none"> • Pitää kiinni sovituista säännöistä • Vaitiolovelvollisuus • Salassapitovelvollisuus • Toimintaan sitoutuminen • Esteistä ja muutoksista ilmoittaminen • Osallistua suunnittelutapaamisiin ja perehdytykseen sekä sitoutua niihin

Vapaaehtoinen on vastuussa omasta toiminnastaan ja siihen sekä perehdytykseen sitoutumisesta, esteistä ilmoittamisesta ajoissa sekä lupauksiensa kiinni pitämisestä ja vaitiolovelvollisuudesta. Vapaaehtoisen vastuulla on myös kertoa työntekijällä, jos hänelle syntyy huoli nuoresta tai muista leirille osallistuvista.

Vapaaehtoisten kanssa keskustellaan luottamuksellisuudesta sekä rajoista. Erillistä sopimusta ei kirjoiteta vaitiolovelvollisuudesta. Vaitiolovelvollisuutta ja salassapitovelvollisuutta ei saa kuitenkaan rikkoa. Vaitiolovelvollisuus on voimassa vapaaehtoisena ollessa ja sen päättymisen jälkeen.

4.2 Vapaaehtoisen ja työntekijän oikeudet

Taulukko 2. Vapaaehtoisen ja työntekijän oikeudet (Harju ym. 2001, 35; Harju ym. 2015, 16.)

Työntekijän oikeudet	Vapaaehtoisen oikeudet
<ul style="list-style-type: none"> • Omaan tehtävään sitoutuminen • Työnohjauksen järjestämiseen • Tukea vapaaehtoisia • Antaa palautetta vapaaehtoiselle hänen tekemästään työstä • Antaa palautetta työtoiminnasta esimerkiksi yhteisissä palavereissa ja/tai arvioinnin aikana • Saada opastusta ongelmatilanteiden käsittelemiseen • Saada tukea ja ohjausta myös oman työnsä toteuttamiseen 	<ul style="list-style-type: none"> • Omaan tehtävään sitoutuminen • Perehdytyksen ja tuen saaminen • Osallistua perehdytykseen/ suunnittelutapaamisiin • Palautteen ja kiitoksen saaminen tehdystä työstä • Saada opastusta ongelmatilanteisiin ja siihen, miten niissä toimitaan • Saada iloa toiminnasta • Lopettaa vapaaehtoisena toimiminen

Vapaaehtoisella on oikeus saada perehdytystä, tukea ja ohjausta.

Vapaaehtoisella on myös oikeus saada opastusta siitä, miten toimitaan ongelmatilanteissa. Vapaaehtoisuus kestää niin kauan kuin vapaaehtoinen haluaa toimia tehtävässään. Vapaaehtoisella on myös oikeus antaa palautetta toiminnasta vapaaehtoisena ja sen jälkeen.

5. Muistilista

- Muista, että ruokailuajat eivät ole vapaa-aikaa. Hyödynnä nämä ajat nuorten kanssa keskustelemiseen. Mene eri pöytään joka kerta, jos mahdollista.
- Muista katsoa ihmisiä silmiin ja hymyile.
- Opettele nuorten nimiä, vaikka se voi tuntua vaikealta.
- Pidä ohjeet selkeinä ja varaudu toistamaan niitä.
- Vapaaehtoisten tulisi nukkua yöllä, jotta he voisivat olla virkeänä päivän aikana.
- Älä ota liikaa vastuuta itsellesi.
- Selvitä, kuka toimii leirin vapaaehtoisten yhdyshenkilönä.
- Vältä henkilökohtaisia kysymyksiä nuorten kanssa. Älä avaa mitään, mitä et voi leirin aikana sulkea.
- Muista suojella itseäsi. Älä anna näyttää itselle videoita, joissa voi olla traumatisoivia asioita.
- Huomioi, että kukaan ei jää yksin tai jää kohtaamatta.
- Jos sinulla on kysyttävää, kysy tai keskustele leirin työntekijän tai vapaaehtoisen kanssa.

6. Yhteystiedot

Hanne Malkki hanne.malkki@evl.fi

Pia Härkönen pia.harkonen@evl.fi

Sari Vickström-Kivioja sari.vickstrom-kivioja@evl.fi

Työntekijöihin on aina mahdollista olla yhteydessä myös leirin jälkeen.

7. Tutustu myös seuraaviin

- Sakastin sivut: Seurakuntatyö -> Monikulttuurisuus (esimerkiksi Hyvät käytännöt -opas ja turvapaikanhakijoiden tukeminen)
- Jokainen on osallinen – Kirkon vapaaehtoistoiminnan linjaukset 2015.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/\\$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistoiminnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistoiminnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf)
- Miten tuen turvapaikanhakijaa.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/96C6EB374B46E584C2257ED1002F3FA4/\\$FILE/Miten%20tuen%20turvapaikanhakijaa.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/96C6EB374B46E584C2257ED1002F3FA4/$FILE/Miten%20tuen%20turvapaikanhakijaa.pdf)
- SPR:n julkaisuja Miten reagoida rasistisiin kommentteihin tai tilanteisiin toimiessaan vapaaehtoisena?
https://www.eirasismille.fi/sites/frccampaigns.mearra.com/files/tiedostolaukset/Miksi%20vastustan%20rasismia_su_SPR.pdf
- Uskontodialogi toteutuu jokapäiväisessä kanssakäymisessä
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3CAAF8>

8. Taulukoiden ja kuvien lähteet

Harju, A., Nummela, I., Grönlund, H., Kalmanlehto, I., Lunden, K., Raitanen, A. & Setälä, V. (2015). Jokainen on osallinen – kirkon vapaaehtoistoiminta. Kirkkohallitus. 1-23. Saatavilla 6.2.2019.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/\\$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistominnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistominnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf)

Harju, U-M., Niemelä, P., Ripatti, J., Siivonen, T. & Särkelä, R. (2001). Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita.
 Kuvat Pixabaystä

9. Liitteet

Kehittämissuunnitelma/ehdotuksia (Vain työntekijöille)

Vapaaehtoisten haastatteluista tulee ilmi, että vapaaehtoisten perehdytykseen, ohjaukseen ja koordinointiin tulisi painottaa enemmän. Vapaaehtoinen kertoi siitä, miten hän koki, ettei ollut saanut tarpeeksi ohjeistusta tai perehdytystä aiheesta ensimmäisellä leirillään. Minulla oli myös samanlaisia kokemuksia, kun toimin leirillä ensimmäistä kertaa vapaaehtoisena. Myös syksyn 2018 leirin arviointilounaalla otettiin esiin ohjauksen puute leirin aikana.

Vapaaehtoisten haastatteluissa tuli ehdotuksena, että leirillä olisi hyvä olla yhteinen reflektiohetki lauantaina iltopäivällä. Näin voitaisiin ottaa esille nousseita ajatuksia ja mahdollisesti muuttaa asioita, jotka voivat vapaaehtoisen mielestä olla menossa huonoon suuntaan. Syksyn 2018 arviointilounaalla tuli myös ehdotus siitä, että leirille pakattavista tavaroista olisi video.

Lokakuun 19.10-21.10.2018 leirillä yksi uusista vapaaehtoisista mainitsi, että hänellä ei ollut tietoa siitä, mistä leirissä oli kyse, koska siitä ei ollut mainittu leirikirjeessä.